

10. Телия В. Н. О специфике отображения мира психики и знания в языке. *Сущность, развитие и функции языка*. Москва, 1987. С. 67–75.
11. Франко І. Я. Из секретів поетичної творчості. *Зібрання творів: у 50 т.* Київ, 1981. Т. 31. С. 45–119.
12. Фрейд З. Психология бессознательного. Москва, 1990. 448 с.
13. Шаян В. П. Віра предків наших. Гамільтон: Видавничий Комітет при Святині Дажбожій в Гамільтоні, 1987. 893 с.
14. Юнг К. Г. Архетип и символ. Москва, 1991. 304 с.

УДК 811.111'23

В. Г. Костенко
Україна, Полтава

МЕТАТЕКСТОВІ ЗАСОБИ ДОДАТКОВОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТЕКСТІВ АНГЛОМОВНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДНИЦЬКИХ СТАТЕЙ ЗІ СТОМАТОЛОГІЇ

На матеріалі англomовних дослідницьких статей зі стоматології здійснений аналіз метатекстових засобів додаткової інтерпретації тексту, визначені їхні комунікативно-прагматичні функції. Найуживанішими метатекстовими засобами виявилися конкретизація та авторський коментар. Конкретизуються, уточнюються шляхом переходу від родового поняття до видового переважно окремі поняття, а не цілі судження. Авторські коментарі відображають рефлексію над предметом дослідження, сприяють вибудовуванню сюжетної та композиційної лінії роздумів з одного боку, та скеровують сприймання тексту адресатом, з другого.

Ключові слова: дослідницька стаття, спеціальний текст, метатекстові маркери, конкретизація, авторський коментар, синоніми, перифраз.

На материале англоязычных исследовательских статей по стоматологии проведен анализ метатекстовых средств

дополнительной интерпретации текста, определены их коммуникативно-прагматические функции. Установлено, что наиболее употребляемыми метатекстовыми средствами являются конкретизация и авторский комментарий. Подвергаются конкретизации, уточнению путем перехода от родового понятия к видовому преимущественно отдельные понятия, а не суждения. Авторские комментарии отражают рефлексию над предметом исследования, способствуют выстраиванию сюжетной и композиционной линии размышлений с одной стороны, и направляют процесс восприятия текста адресатом, с другой.

Ключевые слова: исследовательская статья, специальный текст, метатекстовые средства, конкретизация, авторский комментарий, синонимы, перифраз.

This paper highlights the characteristics of meta-textual markers in dentistry research articles written in English and the functions they fulfill in the text. It has been found out that considering the structure and distribution of the markers throughout the texts the detailed explanation of an earlier utterance and author presence markers (commentaries) are the most prevalent. Other meta-textual markers as synonyms and paraphrasing are less commonly used and typically employed for providing clearer and unambiguous understanding of particular concepts rather than an author's judgment.

At present professional discourse and special texts are at the focus of the close linguists' attention. This article is aimed at identifying meta-textual markers in dentistry research articles written in English and highlighting their semantic characteristics as well as the functions they fulfill in the text.

The collection of the texts studied included sixty dentistry research articles for 2015–2018 selected from PubMed by using MeSH and Related articles for searching.

Research articles are acknowledged as the most important form of scientific discourse because they are leading means of distributing

academic knowledge. Research articles are created in accordance to complex hierarchical text structure reflecting the process of solving a scientific problem and discovering new knowledge. Those text elements, which do not constitute text content but which refer to that content and used by authors to guide readers through a text by explicitly describing the structure of the text, relations between the text elements or announcing in advance what is going to appear in the text are known as meta-textual markers. It has been found out that considering the structure and distribution of the markers throughout the texts the detailed explanation or specification of an earlier utterance and author presence markers (commentaries) are the most prevalent. Other meta-textual markers as synonyms and paraphrasing are far less commonly used and typically employed for providing clearer and unambiguous understanding of understanding of particular concepts rather than an author's judgment.

All the meta-textual devices studied facilitate in conveying special information in more exact and logic narrative manner; they are used to perform persuasive effect on readers as well. The frequent use of meta-textual markers in English texts reflects a phenomenon that is typically referred to as a «writer-responsible» orientation.

Key words: research article, dentistry, specialized text, metatextual markers, paraphrasing, synonyms, author's presence markers.

Принцип антропоцентризму є однією з основ сучасного мовознавства. Тому дослідники лінгвістики тексту, розвиток якої відбувається переважно в руслі комунікативних та когнітивних засад вивчення мови й мовленнєвої діяльності, спрямовують свою увагу й зусилля на висвітлення питань створення / вибору мовних та мовленнєвих засобів, їхньої ролі у формуванні, диференціації, трансляції в текст різних видів знання. У мовознавчих студіях учені звертаються до рівня дискурсу, який відображає процесуально-результативну єдність мовленнєвої діяльності в сукупності її мовних і немовних складників. У такій перспективі дискурс визначають як закріплену в мовленнєвому просторі соціально-зумовлену повторювану функціонально-сміслову єдність комунікативно

організованих системних ознак [6, 7, 16]. Джерелом інформації про дискурс є текст – центральна ланка в процесі комунікації, складний знак, утворений із смислових елементів, поєднаних комунікативною інтенцією автора в ієрархічну структуру [1, 16], «форма мовного буття дискурсу» [8, с. 73].

Розуміння наукового тексту як продукту дискурсу передбачає пов'язування тексту з комунікативною ситуацією, яка «не може бути однобічно схарактеризована або лише як ситуація передачі інформації, або як ситуація розуміння / нерозуміння» [13, с. 91]. Це є результатом спільної дискурсивної діяльності комунікантів. Тому категорії тексту належить пов'язувати як з його продуцентом, дискурсивна діяльність якого спрямована на пізнання, осмислення, короткий виклад основного змісту первинного твору, адекватну передачу концепції першоджерела та вибудовування ідеальної моделі діяльності з цим текстом адресата, так і з реципієнтом, котрий повинен мати деякий досвід сприймання науково-інформаційного тексту для того, щоб, усвідомивши інтенції як його продуцента, так і автора першоджерела, адекватно декодувати висловлене повідомлення.

Процес створення наукової статті є комплексним, тобто охоплює лінгвістичні й соціальні аспекти [8, с. 76]. Основним комунікативним завданням наукової журнальної статті як макрожанру наукового дискурсу є репрезентація нового знання, нових результатів, отриманих у процесі проведеного дослідження. Науковий текст як продукт і процес комунікативно-мовленнєвої діяльності спрямований на позамовний об'єкт (у предметній чи логіко-понятійній якості) як основну мету в перспективі реальних способів різних вимірів його існування. Науковий текст ми розглядаємо як джерело про науковий дискурс, що конструюється як дискурс знання (причому останнє реалізується не лише як власне фактуальне знання, але і як обґрунтована верифікована думка [1, 15, 18]. Тому комунікативні, категоріальні модуси, що визначають мовні й позамовні параметри наукового тексту, наразі перебувають в епіцентрі мовознавчих студій, а проблеми інтерпретації наукового тексту з урахуванням такого

позамовного чинника як авторська інтенція, вивчення зовнішніх за відношенням до тексту особливостей комунікативного процесу потребують детальнішого вивчення.

Метою запропонованого дослідження є визначення метатекстових засобів, за допомогою яких автор (адресант) наукових дослідницьких статей прагне забезпечити їхнє правильне розуміння та які використовуються для додаткового тлумачення основних текстових компонентів, а також визначення їхніх комунікативно-прагматичних функцій.

Об'єктом дослідження є такі метатекстові компоненти, вживання яких полегшує сприйняття тексту читачем (адресатом) насамперед за рахунок додаткової інтерпретації вираженого раніше змісту, а їхні комунікативно-прагматичні особливості є *предметом* вивчення.

Матеріалом дослідження стали 60 наукових дослідницьких статей зі стоматології, датованих 2015–2018 роками, які були представлені в електронній базі даних медичних і біологічних публікацій PubMed; для пошуку використовували функції MeSH (медичні предметні рубрики) та Related articles (тематичні статті).

У межах наукової комунікації текстотвірна діяльність автора спрямована, по-перше, на об'єктивне та несуперечливе відображення референтного простору повідомлення: деяку множину наукових фактів і закономірностей, а також суму чужих думок та авторський погляд стосовно викладених положень. По-друге, діяльність автора, адресанта, спрямована на переконання адресата в істинності авторської концепції обговорюваної проблеми, тобто адресант свідомо вибудовує своє повідомлення відповідно до концептуальної та емоційно-оцінної моделі адресата – компетентного колеги (ймовірного потенційного рецензента чи опонента, зазначає С. Тейфел [21]), яка й визначає особливості побудови дискурсу загалом. Отже, іллокутивна мета текстів наукових дослідницьких статей (НДС) – представити міркування, спрямовані на вирішення конкретної наукової проблеми, адресатові-професіоналу, а їхній перлокутивний ефект – спонукати адресата до практичного застосування нового знання – досягається вибором специфічних мовленнєвих засобів.

Дослідженню чинника автора в текстах наукового дискурсу, специфіці його втілення на жанрово-композиційному та мовному рівнях присвячено чимало робіт як українських, так і зарубіжних мовознавців [3, 6, 8, 10, 11, 17, 19, 21]. Репрезентація чинника автора наукових текстів пов'язана з поняттям метатекстуальності; при тлумаченні поняття «метатекст» у розвідці ми спираємося на визначенням А. Вежицької як тексту в тексті, що відображає реальну дійсність за допомогою спеціальних мовних засобів [3, с. 24].

Створюючи багаторівневу структуру тексту НДС, до якої входять основні, власне текстові одиниці, автор добирає метатекстові засоби для додаткової інтерпретації інших фрагментів тексту, що можуть викликати потенційні труднощі при сприйманні, та допоміжні метатекстові засоби, необхідні для структурування тексту й привернення уваги адресата, а також засоби невербального оформлення тексту.

Метатекстові засоби, що є своєрідними сигналами адресованості, неоднорідні за своєю природою, структурою та функціями, вживаються для створення текстової когезії, для спрямування уваги читача на найсуттєвіші з погляду автора фрагменти тексту, також вони допомагають правильно зорієнтуватися в текстовому просторі, активізуючи анафоричні й катафоричні зв'язки [4, 5, 18, 21]. Услід за О. Шаповалою [14], А. Швецовою [15], А. Гавриловою [5], К. Nyland [17], спираючись на критерій співвідношення змісту фрагмента тексту, який, на думку авторів, потребує додаткового тлумачення, та метамовного чи метафразового компонента, у досліджуваному матеріалі виділяємо засоби, які майже повною мірою відображають зміст фрагмента тексту (*синонімічні заміни, перифрази, антонімічні вислови із запереченнями* тощо); засоби, що вказують на видові поняття, які входять у родові поняття того фрагмента тексту, який потребує додаткового тлумачення (*конкретизація*); засоби, що вказують на родові поняття, до якого входять видові, згадувані в тому фрагменті тексту, який потребує додаткового тлумачення (*генералізація*); засоби, що мають спільну ознаку з об'єктом фрагмента тексту,

який підлягає додатковому тлумаченню (порівняння), та авторський коментар.

У досліджуваному нами корпусі НДС зі стоматології найуживанішими засобами додаткового тлумачення понять та суджень є конкретизація – перехід від родового поняття з меншим обсягом і більшим змістом до видового поняття з більшим обсягом і меншим змістом, що складає 38 % від усіх виявлених метатекстових засобів додаткової інтерпретації. Конкретизація певного поняття чи судження полягає в його тлумаченні шляхом використання слів, термінів, що позначають види та містять додаткові ознаки порівняно з родовим поняттям, яке є предметом мовлення. За нашими спостереженнями, найчастіше уточнюються, конкретизуються окремі поняття, а не цілі судження, наприклад: *Restorative treatment for established white spot lesions can range from **the most conservative** (remineralization with fluoride, calcium, and phosphate) to **the most aggressive** (tooth reduction and porcelain veneers).*

*The Paediatric Dentistry Department at King's College Hospital performs at least 1,283 treatment sessions under **conscious sedation** (including nitrous oxide inhalation sedation, oral midazolam sedation, and intravenous midazolam sedation – discounting episodes delivered by trainees and undergraduates) every year, with the majority being for the treatment of dental caries.*

Іноді в різних наукових школах чи теоріях трапляються різні тлумачення одного й того ж поняття – те, що вважається суттєвим в одному випадку, може бути зовсім несуттєвим в іншому. Тому автор використовує конкретизацію як засіб для роз'яснення своєї позиції та пропонує адресатові єдино можливу інтерпретацію дискурсу.

Конкретизація часто представлена в досліджуваних текстах у вигляді прикладів, уведених за допомогою компонентів *for instance, for example, that is, e.g.* (що вже орієнтує адресата на авторське роз'яснення): *Diabetes increases the prevalence of periodontitis, the extent of periodontitis (**that is, number of affected teeth**) and the severity of the disease.*

Автор може використовувати конкретизацію, щоб проілюструвати наукову тезу: *When considering severe periodontitis (which typically refers to the presence of pocketing ≥ 6 mm), the prevalence is generally estimated to be around 5-15 % of adults globally.*

The second scenario examined the impact of an increase in consumption across the model population of one additional use per day. For instance, a current non-user would chew one piece of SFG per day, whilst a frequent user, currently chewing twice a day, would now chew SFG three times a day.

Загалом, приклади як різновид конкретизації є одними з поширених та ефективних засобів аргументації в науковому дискурсі, сутність якої полягає в уведенні висунутого положення до концептуальної картини світу адресата й формуванні переконання в нього щодо істинності цього положення [2, 4, 8, 12, 18]. Конкретизація певного поняття чи судження в досліджуваних текстах часто виділяється графічно за допомогою двокрапки, тире, дужок.

Генералізацію ми розглядаємо як метатекстовий засіб, що виявляє зворотну конкретизації залежність між обсягом і змістом понять. Генералізація являє собою перехід від поняття з меншим обсягом і більшим змістом (видовим) до поняття з більшим обсягом і меншим змістом (родовим), наприклад: *Gingival bleeding, compromised aesthetics, recurrent periodontal infections, tooth mobility and tooth loss are **the consequences of periodontitis** that may have negative impacts on daily living and quality of life, with implications for function, comfort, self-confidence, social interactions and food choices.*

*Xylitol and sorbitol, **the sugar alcohols** most frequently added to 'sugar-free' products, are used as a preventive measure that assists individuals in reducing total cariogenic sugar intake.*

Як свідчать власні спостереження, автори НДС зі стоматології не часто вдаються до цього метатекстового засобу, а його частка складає 3,7 % від виявлених метатекстових засобів додаткової інтерпретації. Це, очевидно, зумовлено тим, що генералізація навряд чи полегшує сприйняття, оскільки родові поняття втрачає деякі ознаки порівняно з видовим. Про низьку

вживаність цього засобу в мовленні, зокрема, в непідготовленому діалогічному мовленні, свідчать дослідження О. Шаповалової [14], а в працях G. Redeker [19] та B. Samraj [20] підкреслена його незначна риторична ефективність.

Синонімічні заміни урізноманітнюють виклад матеріалу в науковому тексті (уникнення повторів), актуалізують зв'язок понять, сприяють більш повному та однозначному тлумаченню денотата й, загалом, найточнішому окресленню думки при нечітко окреслених межах між поняттями [9, 10, 12]. У текстах досліджуваних статей виділяємо мовні й контекстуальні синоніми. Мовні синоніми – це, зазвичай, термінологічні дублети, наприклад: *Although their esthetic demands must not be undermined during the course of treatment plan, whenever dental treatment of any sort is planned, **occlusion** / **bite** should be given prime importance. If the patient presents with any or more of the following signs and symptoms, we can assume that the patient is having a pathological **occlusion**.*

Уживання мовних синонімів забезпечує адекватне розуміння певного терміна адресатом. Контекстуальні синоніми дають змогу авторові виділити інші важливі, на його думку, аспекти явища, що розглядається, наприклад: *They showed that only the **'infected'** (**'outer carious'** or **'decomposed'**) **dentine** needed to be removed as part of the cavity preparation process, and that the **'affected'** (**'inner carious'** or **'demineralised'**) **dentine** could remain.*

Наведений приклад свідчить, що контекстуальні синоніми виникають у тексті внаслідок актуалізації одного з можливих значень слова чи внаслідок того, що слово взагалі змінює своє значення під впливом контексту. Частка синонімічних заміन у досліджуваних текстах теж не досить значна (складає 5,7 %).

Близькою до контекстуальних синонімів є перифраза – мовний зворот, який описово, через характерні ознаки передає зміст іншого слова. Перифраза дає можливість авторові тексту НДС підкреслити значущий, на його думку, смисловий відрізок шляхом уведення наукової дефініції або вказуючи на його істотні й характерні риси: *Although the prevalence of tobacco smoking has declined in recent years, **vaping**, or the use of electronic-cigarettes has increased. The effect of vaping on the*

gingiva is unknown and an evidence-base needs to be established before providing dental advice about the use of these products.

*Details of patients requesting **escape analgesia** – analgesia given postoperatively – are shown in Table III.*

В аналізованих текстах може перефразовуватись як окреме поняття, так і ціле судження, що, проте, спостерігається рідко. Це, очевидно, зумовлене тим, що, по-перше, перефразування думки далеко не завжди сприяє полегшеному та правильному її сприйняттю, а навпаки, може ускладнити структуру тексту НДС. По-друге, значно частіше виникає необхідність уточнити чи пояснити певне поняття, оскільки проблеми при декодуванні інформації виникають за умови недостатнього розуміння термінологічного апарату, який використовують у конкретному дослідженні [1, с. 87]. Графічно перифраза може бути виділена за допомогою тире, дужок, лапок чи бути введена за допомогою компонента *i.e.* Частка перифраз у досліджуваному корпусі текстів складає 5,3 %.

Що ж до порівнянь, які сприяють виразному унаочненню певних явищ, процесів, то в аналізованих текстах вони вживаються досить рідко (0,8 %): *In the CT image, osteolytic change was observed inside the newly formed bone. Generally, proliferative bone forms layers of radiopaque lamination, like «onion skin».*

*This bony change also appears in Ewing's sarcoma and osteogenic sarcoma, but the bony destruction involved in those diseases is more irregular and has a **moth-eaten appearance**. Additionally, the periosteal reaction is typically seen as a **sun burst** or **sun ray appearance** as opposed to lamination of cortical bone.*

Тексти НДС, окрім операторів для введення / підкреслення фактів, поглядів, містять маркери, що вказують на рефлексію автора над предметом: такий прийом відомий як авторський коментар [17, 18, 21], який об'єктивує ментальні операції автора, сприяє вибудовуванню сюжетної та композиційної лінії роздумів, і, зрештою, формуванню та спрямуванню думки адресата в потрібному напрямі. У цьому разі чітко поєднується фактична (об'єктивна) інформація з аналітичною (суб'єктивною):

Interestingly, no white spots were found on the lingual surfaces of mandibular canines and incisors after prolonged use of a canine-to-canine bonded retainer. These findings **suggest** a relationship between resistance to white spot formation and the rate of salivary flow and **emphasize** the need for preventive regimens.

It should also be noted that tooth brushing could increase cervical abrasion if there are acid substances in the oral environment.

It is clear that further evidence is required to address the specific question of the impact of periodontal treatment on glycaemic control.

Most importantly, we observed substantial pretreatment to posttreatment enhancement in all 3 PIDA components.

Подajući власний коментар, автор прагне представити своє бачення певних проблемних моментів, висвітлити важливі, на його думку, аспекти дослідження. Як і у випадках із використанням конкретизації та перифрази, автори текстів НДС значно частіше вдаються до коментарів і роз'яснень окремих понять, а не суджень. Частка авторських коментарів у досліджуваних текстах складає 46,5% від усіх виявлених метатекстових засобів додаткової інтерпретації.

Текст наукової дослідницької статті – це складна ієрархічна структура, тому для правильного й полегшеного її сприйняття автор використовує численні метатекстові оператори, які визначають порядок кроків-суджень і їхню логічну послідовність, та різні конектори (сполучники, сполучні слова тощо):

Lastly, the generalizability of the findings is limited to people who access and use Twitter (18 percent of adults who use the Internet), and Twitter has a higher adoption rate among African Americans and people younger than 30 years.

First, determining the first tooth contact in CR is a critical reference point, even if the patient is not treated to CR position.

Therefore, the objective of this article is to provide updated knowledge of this type of injuries to facilitate diagnosis, promote prevention and decide the most appropriate treatment plan for each case.

However, the unexpected decrease in the level of pain interference with increasing levels of trait worry for participants

who did not report experiencing pain-related worry may be similar to the anxiety suppression effect seen in generalized anxiety disorder.

Отже, в англomовних текстах наукових дослідницьких статей зі стоматології найуживанішими метатекстовими засобами, що сприяють ефективній реалізації комунікативного наміру автора, є конкретизація та авторський коментар. Вони забезпечують точність, логічність і виразність при передачі смислу конкретної пізнавальної інформації, є важливими засобами досягнення прагматичного ефекту, що полягає в переконанні читача в істинності висунутих положень, у тому, що представлене в науковій статті дослідження є актуальним та суттєвим внеском у фонд знань певної дискурсивної спільноти, і оптимізують процес комунікації у сфері науки.

Заслуговує на увагу подальше ґрунтовне вивчення розподілу вживання зазначених груп метатекстових засобів додаткової інтерпретації в окремих структурно-композиційних блоках англomовних наукових статей зі стоматології, порівняння особливостей використання таких засобів в україномовних та англomовних статтях. Отримані результати можуть бути корисними при викладанні англійської мови для академічних цілей студентам, магістрам, аспірантам медичних і стоматологічних спеціальностей.

Бібліографічні посилання

1. Баженова Е. А. Научный текст в аспекте политекстуальности. Пермь : Изд-во Пермского ун-та, 2001. 270 с.
2. Белова А. Д. Лингвистические аспекты аргументации. Киев : ЛОГОС, 2003. 304 с.
3. Вежбицька А. Метатекст в тексте. *Новое в зарубежной лингвистике*. Москва, 1978. Вып. VIII. С. 21–24.
4. Васильев Л. Г. Особенности понимания естественно-языковых аргументов в научном тексте. *Аргументация, интерпретация, риторика*. СПб., 2002. Вып. 2. С. 25–34.
5. Гаврилова А. А. Метатекстовые элементы в научном тексте. Саратов : Саратовский социально-экономический институт (филиал) РЭУ им. Г. В. Плеханова, 2017. 180 с.

6. Доронкіна Н. Є. Категорії наукового дискурсу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія : Філологічна. 2012. Вип. 29. С. 54–56.
7. Карасик В. И. Интерпретация дискурса: топик, формат, модус. *Известия Волгоградского государственного педагогического ун-та*. 2015. № 1 (96). С. 73–79.
8. Кубрякова Е. С. О тексте и критериях его определения. *Текст. Структура и семантика*. Т. 1. Москва, 2001. С. 72–81.
9. Костенко В. Г. Словотворчі потенції твірних іменних кореневих основ германського походження : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Харків, 2000. 23 с.
10. Костенко В. Г., Зернова В. К. Реалізація семантичних відношень протиставлення термінів при використанні лексичних та словотворчих засобів (на матеріалі англійської біологічної термінології). *Гуманітарний вісник*. Серія : Іноземна філологія. 2002. Чис. 6. Черкаси, ЧДТУ. С. 120–122.
11. Кулезньова С. С., Філіпов Р. Ю. Сучасна наукова стаття у комунікативно-прагматичному аспекті. *Вісник НТУУ «КПІ»*. Серія : Філологія, Педагогіка, 2017. Вип. 9. С. 4–8.
12. Ромашко С. А. У истоков научной аргументации (обеспечение эффективности специальной коммуникации). *Речевое воздействие в сфере массовой коммуникации*. Москва, 1990. С. 121–122.
13. Чернявская В. Е. Интерпретация научного текста. Москва, 2003. 411 с.
14. Шаповалова О. Н. Управление коммуникативным поведением в общении : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19. Москва, 2002. 26 с.
15. Швецова А. А. Некоторые средства достижения понимания в научном тексте. *Иностранные языки в контексте межкультурной коммуникации*. Саратов : Научная книга 2005. Вып. 3. С. 17–21.
16. Фельдман В. Е. Дискурс и дискурсивность. *Вестник Новгородского ун-та*. Серия «Филол. науки». Н. Новгород, 2003. С. 89–93.

17. Hyland K. Boosting, hedging and the negotiation of academic knowledge text. *Interdisciplinary Journal for the Study of Discourse*, 1998. 18 (3). P. 349–382.
18. Hyland K. Persuasion and context: The pragmatics of academic metadiscourse. *Journal of Pragmatics*. 1998. 30 (4). P. 437–455.
19. Redeker G. Discourse markers as attentional cues at discourse transition. *Linguistics*. 1991. V. 29. P. 1139–1172.
20. Samraj B. Discourse features of the student-produced academic research paper: variations across disciplinary courses. *Journal of English for Academic Purposes*. 2004. V. 3. Issue 1. P. 5–22.
21. Teufel S. Meta-discourse markers and problem-structuring in scientific articles Center of Cognitive Science, University of Edinburg. <https://www.semanticscholar.org/paper/Meta-Discourse-Markers-And-Problem-Structuring-In-Teufel/3f3279191553d7ad500056899863fe183a75f741>

УДК 81'373.611-048.75:[81'373.46:005](045)

Н. С. Сухачова
Україна, Полтава

КОНВЕРСІЯ ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ТВОРЕННЯ ТЕРМІНОЛЕКСИКИ АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Статтю присвячено дослідженню конверсії як одного із способів творення термінів англomовної терміносистеми менеджменту. Розглянуто словотвірні моделі, за якими утворені конверсивні іменники, прикметники, дієслова й прислівники, що номінують основні поняття менеджменту. У ході дослідження виявлено, що близько 30 % від загальної кількості досліджених конверсивних термінів менеджменту утворилися від складних твірних основ. Доведено, що продуктивність конверсивних моделей із твірними основами складних дієслів свідчить про розширення сфери й різноманітність форм конверсії в сучасній англійській мові.